

MODÜL

01

Ulaştırma Mevzuatı

Ticari taşımacılıkta belge, yetki, U-ETDS, sefer türleri ve sürüş-dinlenme kurallarını 2026 mevzuatıyla öğrenmek.

30 konu slaytı • 9 soru

Ulaştırma mevzuatı: hangi kurallar bizi bağlar?

Ticari yolcu veya yük taşıyan her şoför ve işletme, aşağıdaki mevzuata göre belge almak ve kurallara uymak zorundadır.

- > **4925 s. Kanun:** Karayolu Taşıma Kanunu: taşımacılığın çerçevesi, yetki belgesi ve idari para cezaları (md. 26).
- > **Karayolu Taşıma Yön.:** RG 08.01.2018; son büyük değişiklikler 15.05.2025 ve 16.05.2026. Yetki belgeleri, U-ETDS, bagaj, şoför şartları.
- > **MYE Yönetmeliği:** Mesleki Yeterlilik Eğitimi Yönetmeliği: ÜDY, ODY ve SRC belgeleri; son değişiklik RG 29.01.2026.
- > **Trafik Yönetmeliği:** Karayolları Trafik Yönetmeliği md. 98: sürüş, mola ve dinlenme süreleri.
- > **MEB e-sınavı:** 1 Mayıs 2026'dan itibaren SRC, ODY ve ÜDY sınavları MEB tarafından elektronik ortamda yapılıyor.

Kaynak: 4925 s. Kanun · KTY · MYE Yön. · Karayolları Trafik Yön. md. 98 · MEB 04.02.2026

Mesleki yeterlilik belgesi (MYB) türleri

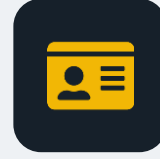
ÜDY: Üst düzey yönetici

İşletmeyi yöneten kişinin belgesi. ÜDY1-4: uluslararası/yurtiçi yolcu ve eşya. En az lise veya dengi okul mezuniyeti gerekir.

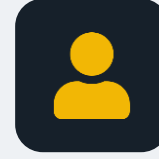
ODY: Orta düzey yönetici

Operasyonu yürüten kişinin belgesi. ODY1-4. 2026'dan beri ODY ile en az 5 yıl faaliyette bulunan, eğitim ve sınav olmadan ÜDY alabilir.

SRC: Şoför belgesi

Ticari taşıtı kullanan şoförün belgesi: SRC1, SRC2, SRC3, SRC4 ve 29.01.2026'da yeni eklenen SRC KURYE.

Sürücü mü, şoför mü?

Sürücü: karayolunda herhangi bir aracı kullanan kişi. Şoför: ticari taşıtı meslek olarak kullanan kişi. SRC şoförden istenir.

Kaynak: MYE Yön. md. 6-7 (RG 29.01.2026)

SRC belge türleri ve örnek işler

Belge	Kapsam	Örnek iş
SRC1	Uluslararası yolcu taşımacılığı	İstanbul–Sofya tur otobüsü şoförü
SRC2	Yurtiçi yolcu taşımacılığı	Ankara–Samsun otobüs şoförü
SRC3	Uluslararası eşya-kargo taşımacılığı	Bursa'dan Almanya'ya giden tır şoförü
SRC4	Yurtiçi eşya-kargo taşımacılığı	Mersin–Kayseri kamyon şoförü
SRC KURYE	Yalnız motosiklet veya moped ile kurye	İzmir'de motosikletli paket kuryesi
SRC5	Tehlikeli madde (ayrı yönetmelik)	Akaryakıt tankeri şoförü (SRC4 ile birlikte)

SRC1 sahibi SRC2'yi, SRC3 sahibi SRC4'ü de almış sayılır; tersi geçerli değildir.

Kaynak: MYE Yön. md. 6-7 · Tehlikeli Mal Taşımacılığı Sürücü Eğitimi Yön.

Değerlendirme sorusu 1

Aşağıdaki SRC belge eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A

SRC1 – Uluslararası yolcu taşımacılığı

B

SRC3 – Uluslararası eşya-kargo taşımacılığı

C

SRC KURYE – Kamyonetle yurtiçi kargo dağıtımı

D

SRC2 – Yurtiçi yolcu taşımacılığı

Cevap C. SRC KURYE yalnızca motosiklet veya moped ile kurye gönderisi taşımacılığı içindir. Kamyonetle yurtiçi kargo için SRC4 gerekir.

SRC sınavı: eski sistem ve 2026 sistemi

1 Mayıs 2026 öncesi

- Teorik sınavda geçme notu 100 üzerinden 70
- Uygulama (görsel) sınavı vardı: 3 sorudan 2'si doğru olmalıydı
- Başarısız olana toplam 4 sınav hakkı tanınıyordu

1 Mayıs 2026'dan itibaren

- Sınavı MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri GM yapar (e-sınav)
- Geçme notu 100 üzerinden 60
- Uygulama sınavı yok; yalnız elektronik sınav sonucu esas
- Başarısız olan 7 kez daha girebilir (toplam 8 hak), yalnız sınav ücreti öder
- 8. hakta da başarısız olan kursa yeniden kaydolur

Kaynak: MEB duyurusu 04.02.2026 · MYE Yön. md. 33

Belge ve rapor süreleri

Süresiz

MYB (SRC dahil) süresizdir;
5 yılda bir periyodik eğitim
istenebilir

5 yıl

Sağlık ve psikoteknik raporu
her 5 yılda bir yenilenir

66 yaş

SRC geçici geçersiz; sağlık
ve psikoteknik raporla
tekrar geçerli olur

69 yaş

SRC iptal edilir; 66 yaşını
geçene ilk kez SRC verilmez

Örnek: 1 Mart 1961 doğumlu Hasan Usta 1 Mart 2027'de 66 yaşına girer. 90 gün önceden raporlarını sunarak başvurabilir; belgesi raporların geçerlilik süresi kadar geçerli kalır.

Değerlendirme sorusu 2

1 Mayıs 2026'dan itibaren SRC e-sınavında başarılı sayılmak için 100 üzerinden en az kaç puan almak gerekir?

A 50

B 60

C 70

D 80

Cevap B. Geçme notu 70'ten 60'a indirildi; uygulama sınavı kaldırıldı, sınav hakkı 8'e çıkarıldı.

2026 idari para cezaları (4925 s. Kanun md. 26)

İhlal	Kime	2026 tutarı
MYB (SRC) olmadan ticari taşıt kullanmak	Şoföre	4.392 TL
MYB'siz şoför çalıştırmak	İşleticiye	10.666 TL
Yetki belgesiz veya kapsam dışı faaliyet	İşletmeye	21.333 TL
Belgeye kayıtlı olmayan taşıtla faaliyet	İşletmeye	10.666 TL
Ücret ve zaman tarifesine uymamak	Taşımacıya	10.666 TL
Terminal dışında yolcu indirip bindirmek	Taşımacıya	6.274 TL
Tarifeyi görünür yere asmamak	Taşımacıya	4.392 TL

Tutarlar alt sınırdır, 2026'da %25,49 artırıldı. Aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci ceza yazılmaz (md. 26/a, I).

Kaynak: UAB 2026 ücret ve ceza tablosu · 4925 s. Kanun md. 26

4925 sayılı Kanun'un amacı

Kanun 2003'te yürürlüğe girdi; özü: taşımacılıkta düzen, güvenlik ve nitelikli hizmet.

- > Karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek
- > Taşımada düzeni ve güvenliğini sağlamak
- > Taşımacı, acente, komisyoncu, nakliyat ambarı, kargo ve benzeri işletmelerin şartlarını belirlemek
- > Taşıma işlerinde çalışanların niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak
- > Karayolunun demiryolu, denizyolu ve havayolu ile birlikte, birbirini tamamlayıcı çalışmasını sağlamak

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 1 (RG 19.07.2003)

Kapsam: mevzuat kimi bağlar, kimi bağlamaz?

Kapsamda

- Kamuya açık yolda motorlu taşıtla yapılan yolcu ve eşya taşımaları
- Taşımacı, acente, komisyoncu ve taşıma işleri organizatörleri
- Nakliyat ambarı, kargo, kurye, lojistik ve terminal işletmeleri
- Taşıma işlerinde çalışanlar (şoför, yönetici)
- Taşımada kullanılan taşıt, araç, tesis ve yapılar

Kapsam dışında

- Özel otomobil ve motosikletle yapılan ticari olmayan taşımalar
- Lastik tekerlekli traktör ve römorklarıyla yapılan taşımalar
- Resmî taşıtlarla ticari olmayan taşımalar (ör. belediye otomobili)
- TSK, Jandarma, Sahil Güvenlik ve Emniyet taşıtları
- Kamyonetle (N1) ticari olmayan eşya; ambulans, cenaze, naklen yayın aracı

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 2 · KTY md. 2

Değerlendirme sorusu 3

Aşağıdakilerden hangisi Karayolu Taşıma Kanunu'nun kapsamı dışındadır?

A

Nakliyat ambarı ve kargo işletmecileri

B

Belediyelere ait otomobillerle yapılan ticari olmayan taşımalar

C

Taşıma acenteleri

D

Taşıma işleri komisyoncuları

Cevap B. Resmî taşıtlarla yapılan ticari olmayan taşımalar kapsam dışıdır. Ambar, kargo, acente ve komisyoncular Kanun'un kapsamındadır.

Temel tanımlar (1): taşımacı, eşya, kargo

Taşımacı

Yetki belgesine sahip olan ve kendi nam ve hesabına taşımayı ücret karşılığı üstlenen gerçek veya tüzel kişi.

ÖRNEK K1 belgeli Ahmet Bey, Konya'daki un fabrikasının 25 ton ununu kendi kamyonuyla Antalya'ya taşıyıp ücretini alıyor: taşımacıdır.

Eşya (yük)

İnsan dışında taşınabilen canlı veya cansız her türlü nesne.

ÖRNEK Erzurum'dan İstanbul'a götürülen 20 büyükbaş kurbanlık hayvan da hukuken eşyadır.

Kargo

Tek parçada en fazla 100 kg olan, genellikle ambalajlı küçük koli, sandık, paket gibi parça eşya.

ÖRNEK İzmir'den Erzurum'a giden 3 kg'lık telefon paketi kargodur; 120 kg'lık tek parça buzdolabı ise kargo değil, eşyadır.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3

Temel tanımlar (2): kalkış, varış, gönderen

Kalkış noktası

Yolcunun taşıta bindiği veya eşyanın taşımacıya teslim edildiği yer.

ÖRNEK Ankara–İstanbul otobüsüne Bolu'dan binen yolcunun kalkış noktası Ankara değil, Bolu'dur.

Varış noktası

Bilette veya taşıma senedinde yazan, yolcunun ya da eşyanın götürülmek istendiği yer.

ÖRNEK Biletinde 'Sakarya' yazan yolcunun varış noktası, otobüs İstanbul'a devam etse de Sakarya'dır.

Gönderen / gönderilen

Gönderen eşyayı taşımacıya teslim eder, alıcıyı belirler, taşıma senedini imzalar. Gönderilen, senette alıcı olarak yazan kişidir.

ÖRNEK Malatya'daki kayısı üreticisi (gönderen) 2 ton kuru kayısıyı İstanbul Bayrampaşa'daki toptancıya (gönderilen) yolluyor.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3

Temel tanımlar (3): şehirlerarası ve uluslararası

Şehirlerarası taşıma

Bir ilin herhangi bir noktasından başlayıp başka bir ilde biten taşıma.

ÖRNEK Kırıkkale'den Ankara'ya çimento taşıyan kamyon şehirlerarası taşıma yapar; Ankara'da Sincan'dan Çankaya'ya taşıma ise il içidir.

Uluslararası taşıma

Türkiye'den veya Türkiye'ye karayoluyla; Türkiye üzerinden transit; ya da deniz, demir, havayoluyla gelip karayoluyla üçüncü ülkeye yapılan taşıma.

ÖRNEK Denizli'den Almanya'ya tekstil taşıyan tır; İran'dan Bulgaristan'a Türkiye'den geçen tır; Mersin Limanı'na gemiyle gelip tırla Irak'a giden yük.

Üçüncü ülke taşıması

Aracın kayıtlı olduğu ülke dışındaki iki ülke arasında yapılan taşıma.

ÖRNEK Türk plakalı tırın İtalya'dan yüklediği makineyi İran'a götürmesi.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3 · ikili karayolu taşıma anlaşmaları

Değerlendirme sorusu 4

Aşağıdakilerden hangisi üçüncü ülke taşımasıdır?

A

Türk plakalı araç, Türk menşeli yükü Bulgaristan'a boşaltıyor

B

Bulgar plakalı araç, Türk menşeli yükü Bulgaristan'a boşaltıyor

C

Türk plakalı araç, İtalya menşeli yükü İran'a boşaltıyor

D

Alman plakalı araç, Alman menşeli yükü İran'a boşaltıyor

Cevap C. Araç Türk plakalı, yük ise iki yabancı ülke (İtalya→İran) arasında taşınıyor. D'de araç yükleme ülkesine ait olduğu için ikili taşımadır.

Aracılar: acente, komisyoncu, organizatör

Acente

Sözleşmeye dayanarak belirli bir yer veya bölgede sürekli olarak taşımacılar adına taşıma sözleşmelerine aracılık eden veya bunları yapan kişi.

ÖRNEK Eskişehir Otogarı'ndaki yazıhane, sözleşmeli olduğu iki otobüs firması adına bilet satıyor: F1 belgeli yolcu acentesidir.

Taşıma işleri komisyoncusu

Ücreti karşılığında kendi adına ve müşteri hesabına taşımayı üstlenip taşımacıya yaptıran kişi.

ÖRNEK Konya'daki H1 belgeli büro, un fabrikasının 20 ton yükünü üstlenip K1 belgeli bir kamyoncuya taşıtıyor, aradaki farkı kazanıyor.

Taşıma işleri organizatörü

Eşya taşımalarını kendi nam ve hesabına organize eden, taşıma faturası düzenleyen; gerekirse kombine taşıma kuran kişi (TİO yetki belgesi; eski R1/R2 2020'de TİO'ya çevrildi).

ÖRNEK TİO belgeli firma, Denizli'deki tekstilcinin ihracat yükünü tırla Çeşme'ye, Ro-Ro gemisiyle Trieste'ye, tırla Münih'e ulaştırıyor.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3 · KTY md. 4-5

Ambar, kargo ve lojistik işletmeciliği

Nakliyat ambarı

Bir veya birden çok gönderenden toplu ya da parça eşyanın teslim alınıp taşınmak üzere biriktirildiği işletme (N1 il içi, N2 yurtiçi).

ÖRNEK Gaziantep'teki N2 belgeli ambar gün boyu 30 esnaftan halı ve ayakkabı kolisi topluyor, 21:00'de İstanbul'a kalkan kamyonu yüklüyor.

Kargo işletmeciliği

Kargoyu toplayan, aktarma merkezinde ayıran ve alıcıya teslim eden tarifeli işletmecilik (M1 il içi, M2 yurtiçi/uluslararası).

ÖRNEK İzmir şubesinde 14:00'te alınan 3 kg'lık paket gece Ankara aktarma merkezinde ayrılıyor, ertesi gün Erzurum'da teslim ediliyor.

Lojistik işletmeciliği

Taşımaya ek olarak depolama, ambalajlama, elleçleme ve dağıtım gibi hizmetleri bir arada sunan işletmecilik (L1/L2).

ÖRNEK Kocaeli'deki L1 belgeli depo, bir üreticinin buzdolaplarını stoklayıp etiketliyor ve siparişe göre 40 bayiye dağıtıyor.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3 · KTY md. 4-5

Sefer türleri: düzenli, arızı, mekik

Düzenli sefer

Belirli zaman ve ücret tarifesine göre, belirlenmiş güzergâhta, önceden açıklanmış yerleşim yerleri arasında yapılan sefer.

Arızı sefer

Aynı yolcu grubunun aynı taşıtla tüm güzergâh boyunca taşınıp geri getirildiği kapalı kapı sefer; gidişi dolu dönüşü boş (veya tersi) seferler de arızidir.

Mekik sefer

Birden çok gidiş-dönüş seferinde, aynı kalkış yerinden aynı varış yerine önceden gruplandırılmış yolcuların taşınması.

ÖRNEK D1 belgeli firmanın her gün 08:00 ve 23:30'da Ankara AŞTİ'den kalkıp Afyon ve Uşak'ta durarak İzmir'e giden seferi; bilet alan herkes biner.

ÖRNEK Bursa'da bir fabrika 45 çalışanını cumartesi 08:00'de Uludağ'a götürüp 18:00'de geri getiriyor; yolda kimse binmiyor.

ÖRNEK Yaz boyunca her cumartesi Antalya Havalimanı–Belek otel seferi: gidişte yeni grubu bırakır, dönüşte tatili biten grubu getirir.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3

Grup, tarifesiz, servis ve hususi taşıma

Grup yolcu · tarifesiz

Gezi, iş, toplantı gibi önceden belirli bir amaçla toplanıp baştan sona birlikte yolculuk eden kişiler. Tarifesiz taşımada bunlar için arazi veya mekik sefer yapılır.

Servis taşıması

Aynı öğrenci veya personelin birden çok noktadan alınıp bir yere toplanması ve/veya geri götürülmesi. Ticari yurtiçi servis için S belgesi gerekir.

Hususi taşıma

İşletmenin kendi özmal taşıtıyla, ücret almadan kendi personelini veya kendi yükünü taşıması (B3, D3, C1, K2).

ÖRNEK Kayseri'deki bir lisenin 42 öğrencisi ve 4 öğretmeni, D2 belgeli firmanın otobüsüyle 3 günlük Çanakkale gezisine gidiyor.

ÖRNEK 27 kişilik midibüs her sabah Adapazarı'nda 6 duraktan işçileri alıp 07:15'te İzmit'teki fabrikaya bırakıyor, 16:30'da geri götürüyor.

ÖRNEK Eskişehir'deki bir fabrika kendi otobüsüyle personelini taşıyor (D3); kendi kamyonuyla ürettiği şekeri depoya götürüyor (K2).

Kaynak: KTY md. 4-5 · 15.05.2025 değişikliği (S belgesi)

Sefer türleri yan yana

Ölçüt	Düzenli sefer	Arızı sefer	Mekik sefer
Tarife	Zaman ve ücret tarifesi var	Tarife yok, sözleşmeyle	Tarife yok, önceden planlı
Yolcu	Bilet alan herkes	Aynı grup, baştan sona	Önceden gruplanmış yolcular
Yolda yolcu alma	Tarifedeki duraklarda	Yok (kapalı kapı)	Yok
Sefer sayısı	Sürekli, takvimli	Tek gidiş-dönüş ya da tek yön	Birden çok gidiş-dönüş
Yetki belgesi	B1 / D1 (tarifeli)	A1, A2, B2, D2	A1, A2, B2, D2
U-ETDS bildirimi	Sefer başlayıncaya kadar	En geç 1 saat önce (havalimanı çıkışlıda 2 saat)	En geç 1 saat önce (havalimanı çıkışlıda 2 saat)
Örnek	Ankara–İzmir 08:00 seferi	Bursa fabrikası → Uludağ	Havalimanı ↔ Belek oteli

Servis taşımacılığı ayrı bir faaliyettir: aynı personel veya öğrenciyi her gün toplar (S belgesi).

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 3 · KTY md. 40 · uetds.uab.gov.tr

Değerlendirme sorusu 5

Kayseri'deki bir lisenin 42 öğrencisi, kiralanan otobüsle cumartesi 07:00'de Kapadokya'ya götürülüp aynı akşam okula geri getiriliyor; yolda başka yolcu alınmıyor. Bu hangi sefer türüdür?

A

Düzenli sefer

B

Arızı sefer

C

Mekik sefer

D

Servis taşıması

Cevap B. Aynı yolcu grubu aynı taşıtla götürülüp kalkış noktasına geri getiriliyor ve yolda yolcu alınmıyor: kapalı kapı arızı seferdir.

Yetki belgesi: kimler, hangi şartla?

Taşımacılık, acentelik, komisyonculuk, ambar, kargo, kurye, lojistik, terminal ve servis işi yapan herkes UAB'den uygun yetki belgesi almak zorundadır.

- Süre:** Yetki belgeleri 5 yıl geçerlidir; süre sonunda yenilenir.
- Üç temel şart:** Mesleki saygınlık, mali yeterlilik ve mesleki yeterlilik (ÜDY/ODY belgeli yönetici). AB'nin pazara giriş kriterleriyle aynıdır.
- Taşıt kartı:** Belgeye kayıtlı her taşıt için taşıt kartı düzenlenir ve araçta bulundurulur.
- Kapsam dışı kullanım:** A1, B2, D2 veya S taşıtını belge dışı işte kullanırmak (ör. bilet satıp düzenli sefer) bir yılda 5 kez tespit edilirse belge iptal edilir.
- Acente, komisyoncu:** Taşımacı yetki belgesi olmadan kendi adına taşıma yapamaz, yaptıramaz.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 5-6 · KTY md. 30 (RG 16.05.2026)

Yolcu taşımacılığı yetki belgeleri

Belge	Ne için?	Örnek
A1 / A2	Otomobille: A1 yurtiçi, A2 uluslararası tarifersiz	Antalya'da otomobille VIP transfer (A1)
B1	Otobüsle tarifeli, yurtiçi ve uluslararası	İstanbul–Sofya düzenli otobüs hattı
B2	Otobüsle tarifersiz, yurtiçi ve uluslararası	Ankara'dan Batum'a grup turu
B3 / D3	Kendi personelini taşıma (hususî)	Fabrikanın özmal personel otobüsü
D1	Otobüsle yurtiçi tarifeli	Ankara–İzmir günlük seferler
D2	Otobüsle yurtiçi tarifersiz	Okul gezisi, düğün, tur grubu
S	Ticari yurtiçi servis (eski servis amaçlı D4)	Adapazarı–İzmit personel servisi

F1 (yurtiçi) ve F2 (yurtiçi ve/veya uluslararası) belgeleri yolcu taşımacılığında acentelik içindir.

Kaynak: KTY md. 6 · 15.05.2025 ve 16.05.2026 değişiklikleri

Eşya taşımacılığı ve aracılık belgeleri

Belge	Ne için?	Örnek
C1 / C3	Uluslararası eşya: hususi / ev eşyası (ticari uluslararası eşya: L2)	Bursa–Münih tır seferi (L2)
K1 / K2 / K3	Yurtiçi eşya: ticari / hususi / ev eşyası	Konya–Antalya un kamyonu (K1)
G1 / G2 / G3	Eşya acenteliği; G3 kargo acenteliği	Kayseri'de kargo firması acentesi (G3)
H1 / H2	Eşya taşımada komisyonculuk	Yüke kamyon bulan nakliye bürosu (H1)
L1 / L2	Lojistik işletmeciliği	Kocaeli'de depolu lojistik firması
M1 / M2	Kargo: il içi / yurtiçi ve uluslararası	Ülke çapında kargo şirketi (M2)
N1 / N2	Nakliyat ambarı: il içi / yurtiçi	Gaziantep–İstanbul parça yük ambarı

Ev eşyası = taşınma eşyası. P (kurye), TiO (organizatör) ve T (terminal) belgeleri sonraki slaytta.

Diğer belgeler ve 2025-2026 yenilikleri

P1 / P2: Kurye

Mayıs 2025'te 'dağıtım' yerine kurye işletmeciliği geldi. İl içi ve komşu ilçeler arası kurye; P2 birden fazla ilde çalışmaya izin verir. Kurye gönderisi: tek parça en fazla 30 kg ve/veya 300 dm³.

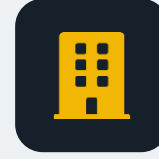
TiO: Organizatör

Taşıma işleri organizatörlüğü ayrı TiO yetki belgesiyle yapılır; R1/R2 artık verilmiyor (2020'de TiO'ya çevrildi).

S: Servis

Ticari yurtiçi servis taşımacılığı (2025). Servis amaçlı D4'ler ek işlem olmadan S'ye dönüştürüldü; D4 il içi/100 km tarifeli taşımada sürüyor, 2026/1 Genelgesiyle D4 ile servis yapılamaz.

T1 / T2 / T3: Terminal

T1 büyükşehirde, T2 büyükşehir dışında yolcu terminali; T3 eşya terminali işletmeciliği.

Kaynak: KTY md. 6 · RG 15.05.2025 ve 16.05.2026 değişiklikleri

Değerlendirme sorusu 6

Tarifesiz olarak yurt içinde otobüsle ticari yolcu taşımacılığı yapacak bir işletmeye hangi yetki belgesi verilir?

A A2

B D2

C C2

D N2

Cevap B. D2: otobüsle yurtiçi ticari ve tarifesiz yolcu taşımacılığı. A2 otomobille uluslararası, C2 eski uluslararası eşya (2023'ten beri verilmiyor, L2'ye çevrildi), N2 nakliyat ambarı belgesidir.

Taşımacının sorumluluk ve yükümlülükleri

- > Yolcu ve eşyayı güvenlik içinde taşımaktan sorumludur; yolcu ve gönderen de güvenlik tedbirlerine uymak zorundadır.
- > Çevre kirliliğini önleme ve insan sağlığını koruma mevzuatına uyar.
- > Yolcunun sağlıklı, rahat ve güvenli yolculuğunu sağlar; yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere götürür.
- > Mevzuata ve teknik şartlara uygun taşıtı, uygun belgeli şoförle sefere gönderir.
- > Şoförlerinin ceza puanını altışar aylık dönemlerle, yılda en az iki kez EGM'den öğrenir; yüksek puanlılar için eğitim ve iç denetim tedbiri alır.
- > Kabul edilebilir bir neden olmadan taşımadan kaçınamaz; başka taşımacıyı engelleyemez.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 5, 7-8 · KTY

Yol kapandı: taşımacı ne yapmalı?

KURAL / KAVRAM

Beklenmeyen bir engel belirsiz bekleme gerektirirse ya da varışa kadar gereken sürenin bir katından fazla bekletirse taşımacı mümkünse başka güzergâhtan taşımayı tamamlar; değilse yolcuyu güzergâhta istediği yere götürür veya geri getirir.

ÖRNEK OLAY

Erzurum–Trabzon seferinde kar engeli

Ocak ayında 10:00'da Erzurum'dan kalkan, yaklaşık 5 saatlik Trabzon seferi Gümüşhane'de tipi nedeniyle durdu; yolun ne zaman açılacağı belli değil. Firma yolcuları açık olan Bayburt–Of yolundan Trabzon'a ulaştırır. Bu yol da kapalıysa isteyen yolcuyu güzergâhtaki bir yerde (ör. Gümüşhane) bırakır, diğerlerini Erzurum'a geri getirir.

Akılda tut: Bu durumlarda yolcu ve eşya sahibinin hakları saklıdır; taşımacı ek ücret talep edemez.

Gönderenin sorumluluğu ve taşıma belgeleri

- > **Doğru beyan:** Gönderen; eşyanın varış yeri, cinsi, miktarı ve niteliklerini taşımacıya tam ve doğru bildirir.
- > **Yanlış beyan:** Eksik veya yanlış bildirimden doğan her türlü sorumluluk gönderene aittir.
- > **Kontrol:** İhbar veya şüphede taşımacı, eşyayı yetkililerin huzurunda kontrol ettirebilir.
- > **Zincirleme sorumluluk:** Acente ve komisyoncular, bu sıfatla yaptıkları işlemlerden taşımacıyla birlikte müteselsilen sorumludur.
- > **Taşıma senedi:** Yurtiçi eşya ve kargoda yetki belgesi sahibi taşıma senedi düzenler; uluslararası taşımada CMR gibi belgeler kullanılır.

Kaynak: 4925 s. Kanun md. 9-10 · KTY

Değerlendirme sorusu 7

Aşağıdakilerden hangisi 4925 sayılı Kanun'a göre taşımacının yükümlülüğü değildir?

A

Mevzuata uygun bir taşıtı sefere göndermek

B

Şoförlerin sürücü belgelerinin bulunup bulunmadığını araştırmak

C

Teknik şartlara uymayan taşıtın trafiğe çıkmasını engellemek

D

Yolcu ve eşyayı istenirse taahhüt edilen yerin dışında başka yere götürmek

Cevap D. Taşımacı yolcu ve eşyayı taahhüt ettiği yere götürmekle yükümlüdür; başka bir yere götürmek yükümlülükleri arasında değildir.

U-ETDS: sefer bilgisini zamanında bildir

Ulaştırma Elektronik Takip ve Denetim Sistemi: sefer, taşıt, personel ve yolcu/yük bilgileri Bakanlığa elektronik olarak bildirilir.

- Tarifesiz yolcu:** A1, A2, B2, D2: arızı, grup ve mekik seferde plaka, personel ve yolcu listesi sefer başlamadan en geç 1 saat önce (havalimanından başlayan seferde 2 saat).
- Tarifeli yolcu:** B1, D1: sefer ve yolcu bilgileri sefer başlayıncaya kadar.
- Yolcu değişikliği:** Seyahate katılmayan veya yarıda bırakan yolcu, durumun olduğu saatten en geç 30 dakika sonrasına kadar bildirilir.
- Şoför ve nokta (2025):** Şoför bilgisi ile biniş-iniş noktaları da bildirilir; aynı şoför aynı zaman diliminde iki sefere yazılamaz.
- Eşya taşıması:** C3, K1, K3, L1, L2, N1, N2 (tehlikeli maddede C1 ve K2) belge sahipleri de yük ve sefer bilgilerini U-ETDS'ye bildirir.

Kaynak: KTY md. 40 · uetds.uab.gov.tr · RG 15.05.2025

U-ETDS'yi arızı sefere uygula

KURAL / KAVRAM

Tarifesiz (arızı, grup, mekik) seferde taşıtın plakası, görevli personel ve yolcu listesi seyahat başlamadan en geç 1 saat önce (havalimanı çıkışlı seferde 2 saat) U-ETDS'ye işlenir; gelmeyen yolcu en geç 30 dakika içinde sistemden düşülür.

ÖRNEK OLAY

Bursa'dan Uludağ'a fabrika gezisi

D2 belgeli firma, cumartesi 08:00'de Bursa Nilüfer'deki fabrikadan 45 çalışanı Uludağ'a götürecektir. Operasyon sorumlusu en geç 07:00'ye kadar plakayı, şoför Murat Bey'i, muavini ve 45 kişilik listeyi sisteme girer. 08:00'de 2 çalışan gelmez; otobüs 43 kişiyle kalkar ve bu iki kişi en geç 08:30'a kadar listeden düşülür.

Akılda tut: Denetimde sistemdeki liste ile araçtaki yolcular karşılaştırılır; tutarsızlık işletmeye uyarma olarak yansır.

Bilet ve bagaj: şoförün bilmesi gerekenler

Ayrıntılar Yolcu Taşımacılığı modülünde (M05); burada yalnız mevzuattaki temel sınırlar.

- Bagaj:** 30 kg'a kadar ücretsiz; her bagaj etiketlenip biletle eşleştirilir. Etiketsiz bagaj, yolcusu olmayan ticari eşya ve kargo taşınamaz.
- Tehlikeli eşya:** Yanıcı, patlayıcı, zehirli, radyoaktif yolcu eşyası bagaj bölümünde bile taşınamaz.
- Bilet iadesi (2026):** Hareketten 12 saat öncesine kadar tam iade; sefer başlayıncaya kadar açık bilet (önceden 24 ve 12 saat).

Kaynak: KTY md. 36 (RG 16.05.2026) · KTY bagaj hükümleri

Değerlendirme sorusu 8

D2 belgeli bir firma cumartesi 09:00'da başlayacak arızı seferin yolcu listesini U-ETDS'ye en geç saat kaçta işlemelidir?

A

Sefer başlayıncaya kadar (09:00)

B

08:00

C

08:30

D

Sefer bittikten sonra 30 dakika içinde

Cevap B. Tarifersiz (arızı, grup, mekik) seferlerde liste seyahat başlamadan en geç 1 saat önce işlenir. 'Sefer başlayıncaya kadar' kuralı tarifeli (B1, D1) seferler içindir.

Şoförde aranan nitelikler

- > İlgili SRC mesleki yeterlilik belgesine ve taşıtın sınıfına uygun sürücü belgesine sahip olmak
- > Bedenî ve psikoteknik açıdan sağlıklı olduğunu gösteren raporu her 5 yılda bir yenilemek
- > 66 yaşını doldurduysa SRC'yi sağlık ve psikoteknik raporla yeniden geçerli kılmak; 69 yaşından gün almamış olmak
- > Uyuşturucu, silah, insan ve gümrük kaçakçılığı ile terör suçlarından hürriyeti bağlayıcı ceza almamış olmak
- > Takograf sürücü kartını yalnız kendisi kullanmak: kart başkasınca kullanılırsa kart sahibinin ve kullananın SRC'si iptal edilir

Kaynak: KTY md. 34 · MYE Yön. md. 47 (RG 29.01.2026)

Sürüş ve dinlenme: dört temel sayı

4,5 sa

Kesintisiz en fazla sürüş;
ardından en az 45 dk mola

9 sa

Herhangi bir 24 saatte
toplam en fazla sürüş

11 sa

Her 24 saatte kesintisiz
günlük dinlenme

90 sa

Art arda 2 haftada toplam
en fazla sürüş

Kapsam: takograf zorunlu taşıtların şoförleri: azami yüklü ağırlığı 3.500 kg'ı aşan yük taşıtları ile sürücü dâhil 17'den fazla oturma yeri olan yolcu taşıtları.

Mola, dinlenme ve hafta tatili ayrıntıları

- > **Mola:** 45 dk mola, 4,5 saatlik sürüş içinde en az 15'er dakikalık parçalarla da kullanılabilir (yurt içinde 15'er dk bölümler; AETR'de önce en az 15, sonra en az 30 dk).
- > **Mola kuralı:** Molada başka iş yapılmaz; molalar günlük dinlenmeden sayılmaz.
- > **Bölünmüş dinlenme:** 11 saat, biri en az 8 saat olmak üzere 2-3 parçaya bölünebilir; o zaman toplam 12 saat olur.
- > **Kısaltma:** Günlük dinlenme haftada en fazla 3 kez 9 saate indirilebilir.
- > **Çift şoför:** İki şoförlü araçta her 30 saatte her şoför en az 8 saat kesintisiz dinlenir.
- > **Hafta tatili:** En fazla 6 gün sürüşten sonra en az 24 saat. Düzenli olmayan uluslararası yolcu taşımada 12 gün, ardından 2 gün.

Kaynak: Karayolları Trafik Yönetmeliği md. 98

Bir şoförün günü: 06:00 Ankara → İzmir

Saat	Ne oluyor?	Sayaç
06:00–08:15	Ankara AŞTi'den kalkış, Sivrihisar'a sürüş	Kesintisiz 2 sa 15 dk
08:15–08:30	1. mola (15 dk), Sivrihisar tesisi	45 dk molanın ilk parçası
08:30–10:45	Afyonkarahisar üzerinden Uşak'a sürüş	Kesintisiz sürüş 4 sa 30 dk: sınır
10:45–11:15	2. mola (30 dk), Uşak	15 + 30 = 45 dk: sayaç sıfırlanır
11:15–14:00	Uşak–Manisa üzerinden İzmir Otogarı	Günlük toplam sürüş 7 sa 15 dk
14:00–14:30	Yolcu indirme, araç teslimi (başka iş)	Kalan sürüş hakkı 1 sa 45 dk
14:30–06:00	Günlük dinlenme (en az 11 sa kesintisiz)	Ertesi gün 06:00'da dönüş

Aynı gün İzmir'den dönüş (yaklaşık 7 sa) 9 saat sınırını aşar; dönüş seferini dinlenmiş başka bir şoför yapmalıdır.

Kaynak: Karayolları Trafik Yönetmeliği md. 98 · örnek senaryo

Değerlendirme sorusu 9

Karayolları Trafik Yönetmeliği'ne göre 11 saatlik kesintisiz günlük dinlenme süresi haftada en fazla kaç kez, en az kaç saate indirilebilir?

A 2 kez, 9 saat

B 3 kez, 9 saat

C 2 kez, 10 saat

D 3 kez, 10 saat

Cevap B. Günlük dinlenme haftada 3 defadan fazla olmamak üzere en az 9 saate indirilebilir. Molalar ise günlük dinlenmeden sayılmaz.